

LA ESQUELLA DE LA TORRRATXA

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

CRÓNICA

Y afegeixen:—Desenganyinse: nosaltres hem descobert el gran secret: per obtenir la vara d'arcalde

EL NOU ARCALDE

VELS'HI aquí que quan donavam per feta la designació del Sr. Coll y Pujol per arcalde de Barcelona y per realitzada la plena rehabilitació de 'n Pantorrilles vingué 'l nombrament de un altre, en que ningú hi contava.

¡Quánt cert es alló que diuen: «Allà ahont menos se pensa salta... un Monegal!»

Decididament, s'ha de confessar qu'en Maura te cops amagats. Y un'altra circumstancia curiosa: l'arcalde-sorpresa va ser nomenat precisament el dia en que s'efectuà l'extracció de la rifa de Nadal, de manera que sent tants els que tenian bitllet, resulta que 'l Sr. Monegal, que ningú sabia que 'n tingués, se 'n endú la grossa.

Comprenem que 'l Sr. Planas y Casals renegant de la seva sort, haja esquinat ple de despit el bitllet que per tants motius donava per premiat y ab ell el diploma de gran cacich.

Comprenem també que 'l Sr. Henrich qu'era qui més directament li disputava 'l premi, veyent la fatxa del seu rival, se dongui per satisfet y felicitat al govern per l'acert en la seva elecció. ¿Quin altre recurs li queda més que fer la rialleta del conill?

Y encare comprenem millor la satisfacció, l'alegria, l'entusiasme dels *perdigots*. Aquests en certa manera tenian participació en tots els números qu'entraven en el bombo, desde el moment que contaven ab la propina del que sortís premiat, sigués qui sigués.

¿Qu' es D. Manuel Planas? Ens entendrem ab ell pera las próximas eleccions, y si 's porta bé ¡qué dimontri! capassos som de cedirli 'l lloch que deixá vacant el Doctor Robert, y fins d'erigirli un monument el dia que mori.

¿Qu' es D. Joseph Monegal? Millor que millor: en Monegal es dels nostres.

Aquesta es la moral *perdigofaire*. Quan se té bech y bon pedré tots els camps, vinyas y matorrals son bons per espicossar.

¡Pobre D. Manuel! Estava á dos travessos de dit de l'apoteosis y ha quedat de cos present. Avuy la pitjor de las caixas de 'n Samaranch es massa bona per durlo al cementiri.

Si hagués triomfat, aixís com á las tiples de teatro se 'ls fa una ovació de coloms, el regionalisme li hauria fet una ovació de *perdigots*.

Vensut, mort per sempre més, de aquells *volatils* que li feyan l'aleta, no 'n portará ni un sol al seu enterro. *Sic transit gloria mundi*.

Quédinse 'ls cementiris tétichs per las olivas, per las xutas, per las milocas y altres aucells d'aspecte funerari: els *perdigots* son amichs del sol que més escalfa... y sobre tot del sol que fa madurar la verema.

Per aixó diuen saltironant de alegría:—El nou arcalde es dels nostres. El Sr. Monegal formava part de l'última comissió que aná á Madrid fa poch dias á presentar un missatge al rey, tal com el Doctor Robert fou també en son temps nomenat arcalde, per haver format part de una comissió semblant.

En Monegal es arcalde.
¿Será un arcalde com cal?
Passin dintre d' uns quants mesos
y 'n tornarem á parlar.

de Barcelona, no hi ha més que un camí: anarse'n a Madrid ab un missatge.

Sembla, realment, que tinguin rahó, perquè ja va dos vegades que s' repeteix la mateixa sort, y l' última en circumstancies ben especials.

Tinguin en compte sino que 'ls perdigots que forman part del actual Ajuntament estaven poch menys que anulats, completament esma-perduts ab el fracàs del arrendament dels consums. Més reventats que un bot d' oli, tot el líquit s' havia escampat per terra: y quan era qüestió sols de tirarhi serradures, escombrar, fregar ben bé las rajolas de la Casa Gran, y no recordarse'n més, va en Maura á recullir-lo, á ficarlo en un gresol, y á posarhi blé, perquè 'l regionalisme, causa de tan grans inquietuts entre 'ls polítics de Madrid, pugui seguir cremant.

Baix aquest punt de vista tenen rahó de sobra 'ls que afirmen que 'ls governs de Madrid son els únics fomentadors del regionalisme catalá.

..

Pero 'l govern pretén disculparse afirmant qu' en el Sr. Monegal no hi ha vist al regionalista, y si sols al home de casa seva, apartat de tota lluyta política, representant genú de aquestas classes neutras á las quals se proposa traure de son apartament pera portarlas á la vida pública, com un nou reforç á la monarquia, en substitució del caciquisme que de tal manera l' ha deixada compromesa.

Ab las mateixas intencions va nombrar l' altra vegada al Doctor Robert... y la criada se li va tornar *respondona*.

Veritat que 'l Sr. Monegal, de moment, no deixa perdre ocasió de manifestar y repetir qu' ell no es polítich, que no ho vol ser y no ho será. Veritat també que al pendre possessió de l' arcaldia va parlar en castellá, afegint que hi parlaria sempre, ententent que 'l seu càrrech té caràcter oficial, y aixó, siquera en la forma, no ha de ser gayre agradable als perdigots. Veritat, finalment, que fa mil protestas de que no té altre propósit que dedicar tot el seu zel y la seva activitat á regularisar la desballestada administració del municipi. Y 'l Doctor Robert—tothom ho recorda—tenia altres agallas desde 'l mateix instant en que va empunyar la vara.

Pero si 'l Sr. Monegal fa bó lo que promet y no es polítich, ni del govern que l' ha nombrat *ab una determinada intenció política*, ni dels regionalistas que 'l donan per seu, ni de ningú enterament res creible que s' puga sostenir molt temps en l' exercici de un càrrech com el de arcalde, que pesi á qui pesi, es essencialment polítich?

Y es essencialment polítich, no sols perquè recau en ell la presidència de una corporació nascuda de la lluyta política dels partits en pugna, sino també perquè le 'n fa la llei mateixa. Si 'l càrrech de arcalde no sigués polítich ¿per ventura 'l govern nombraria á la persona que ha de desempenyar-lo? Quin interès tindria en ferho si sigués un càrrech purament administratiu?

..

Per aquest motiu nosaltres ens posém á la expectativa pera jutjar al nou arcalde pels seus actes.

Encare que ignorém quina lloca l' ha tret del ou en la foscor del galliner, cap prevenció tenim contra d' ell. Se 'l coneix en el comerç y l' industria com un home actiu, intel·ligent y honrat. Se sab que no pretenia un càrrech tan espinós y compromés que l' obligarà á deixar els seus negocis particulars y la vida tranquila de familia, y aquest sacrifici sempre es digne quan menys de simpatia.

Físicament es baixet, de mirada viva y actitud resolta com la dels homes avesats al treball y al

EL NOU GOBERNADOR

S' entreté fent equilibris al extrém de dos puntals: si anant aixís no tropessa, creguin que té habilitat.

mando, es calvo, de fesomia simpática y tracte franch y obert, y es además poch amich de ceremonias.

Algú li ha sentit dir que una de las cosas que més l' encorran, es que 'ls municipals s' arreglerin, rendintli honor, cada vegada qu' entra á la Casa Gran. La millor manera d' evitarho será enviarlos á tots als punts que deuen ocupar pel servey de la ciutat que bona falta hi fan.

Finalment, s' atribuïxen al Sr. Monegal arrelats sentiments religiosos y fins amistats molt íntimas ab els jesuítas. Si aquestes sentiments y aquestas amistats se las reserva per ell, será digne de respecte. Mes per si tingués la intenció de ferlas influir en la vida municipal de Barcelona... llavors, Sr. Monegal, tórni-se'n al magatzém.

P. DEL O.

EL CANT DELS INDIOTS

Som la manada d' indíots;
som gent de ploma, gulls novells,
gallinas prenyes i capons vells.
Xapotejant pel fanch, pels Sots,
bo y passejant els mochs vermells,
venim del Prat en escamots
pioch-pioch-pioch pioch—glú-glú glú-glú
ab el pás insegú.

Alguns pagesos ignorants
que 'l cap vermell ens veuen dú
diuen que som republicans,
pero ja no s' ho creu ningú.
Per dalt del béch se 'ns veu el moch
pioch-pioch-pioch-pioch
y es tot plomatje lo que 'ns llú...
glú-glú-glú-glú.

L' amo ambició que 'ns dona grí
en engreixarnos té interés;
pera ell fuguem d' assí y d' allá
y el bech fiquem en el femés.
¡Qué li fá á n' ell qu' un día algú
glú-glú-glú-glú
ens clavi, irat, un cop de roch
pioch-pioch-pioch-pioch!

Ab cuchs al ventre y el cap alt
fém l' insolent contra 'l destí...
¡y si no hem mort aquest Nadal
un Nadal, ó altre hem de morí!
Mes, nostra ff, vivint tan poch,
pioch-pioch-pioch-pioch
no ha de atraparnos en dejú
glú-glú-glú-glú.

Som la virám de més ventrell.
Ens pesa 'l pap més que 'l cervell
y caminém molt poch á poch...
Estarrufats fins al clatell
glú-glú-glú-glú
no hem convensut may á ningú.

Y ab l' anti-artístich moch vermell
pioch-pioch-pioch-pioch
no aném enlloch.

Fra Noi

ANY NOU

CLIXÉ VELL

La maneta misteriosa, l' incansable y delicada maneta encarregada de senyalar las horas en el quadrat de las Eternitats, acaba de donar tota la volta. Y al enfonsarse l' últim instant de l' últim Desembre en els tenebrosos soterranis de l' Olvit, surgeix radiant de juvenesa l' aparició de l' Any Nou.

Y l' Any aquest, solzament per no distingirse dels seus antecessors, farà desllar davant dels mortals d' ambós sexes, ab el mateix ordre y rapidesa de sempre, la ja coneguda *quadrille* dels Dotze Mesos.

Janer, el vell Janer de la barba nevada, ben abrigat ab l' hàbit de frare blanch, posada la caputxa y calçant eslops, obrirà la marxa. Ell farà que 'l cel se posi gris y que 'l vent talli com vidre; que 'ls arbres tapin la nuesa de sas brancas ab vestiduras de sucre candi; que 'ls gats miolin en las teuladas serenats d' amor rabejat de lluna; que 'ls tres inseparables Reys de l' Orient reparteixin juguets als nens de casas ricas, y que 'ls nens pobres s' entristeixin.

L' esbojarrat Febrer li anirà al darrera sonant un fluiol ó qualsevol altre instrument escandalós. Saltironant sempre, ribent estúpidament y xisclant com un idiota, proclamará 'l dret indiscutible á la disbauixa y á la luxuria més desenfrenada; pero 'l seu regnat durará ben poch. Ab tal motiu els fillops de café-cantant veurán en ell el símbol de la brevetat del goig.

Mars seguirá al desvergonyit antecessor, silenciosament, ab el cap baix, els rosaris als dits y mastegant oracions esbravadas. El vent bufará, bufará fins arrencar la roba dels terrats, tirar teulas de capellá enlayre y desfer munts de fullas secas, que 'ls *guarda passejos* cuidadosament haurán pilotat.

Abril, indecís y tremolós de goig, anunciará próxims días de benhauransa; sas matinadas serán lluminosas y serenias; sas nits, estrelladas y esplendents. De tant en tant, la monòtona canturia de la pluja menuda y peraisent enspirará á molts intel·lectuals en el fondo d' un café de barri, d' ahont sas ánimas recullidas se veurán transportadas á las etéreas mansions de l' ensomni y de la mandra artística.

Maig, l' espléndit mes dels poetes (dels cursis, sobre tot), apareixerá embolqueilat en un mantell de claror dolcíssima y suau de nimbe, y sa hermosa tosta de sol, vindrá rodejada de rosas; extindrà sas flonjas alas de flors y alenará perfums voluptuosos; l' atmosfera tebióna despertarà la forsa de la sanch jova; las fonts (las fonts naturals, naturalment), ritmarán cántichs eternals y riallers; els arbres lluhirán son vert luxuriós y els aucells se dirán amors en plena llum y plena de joia...

Juny, xardorós y plé de vida, s' presentarà esclatant rialladas de sol lluhent; las dauradas espigas cimbrejant mandrosament, ab ritmes *fregadissos*, entonanán la monòtona y vital cansó del voluptuós Estiu, que *debutará* ben aviat. Sas nits de lluna plena, embaunadas de misteri y poesia, despertarán en nosaltres recorts vagorosos de l' infantesa, que 'ns omplirán l' ánima de tristor dolça. Vindrà la nit de Sant Joan, la nit més hermosa pels que estiman y la més plena de racansas pels que no tinguin á qui estimar. La quitxalla, alegre y bellugadissa com volejada d' aucells, després de trastejar tot el día demanant pel barri llenya pera cremar, saltará, ab las galtes rojas, las fogueras mitj esllanguidas.

Juliol, que arribará en manegas de camisa, esbuteigant com un mortal dels de la classe mitja, acabarà pera treure tota la roba del damunt pera tirarse de cap á l' aygua. Durant el seu regnat ja no s' dirá:—¡No val á badarí, sinó:—¡Uf!... ¡quina calor!—Els días s' escurarán d' una manera lenta, pero continua, y apesar d' aixó, no deixarán de tenir las mateixas 24 horas. Las donas vestiran trajos vaporosos, fent oblidar aquell ditxo de «ni dona ni cargol»; y els fabricants de begudas refrigerants serán els únics que s' guanyarán la videta.

Agost, sense esma y careixent de tota iniciativa, no farà més que continuar la feyna del seu antecessor, y á ff d' enllestir més aviat, s' atrevirá á escurar una mica més els días. A las set en punt apagará la colossal llanterna diurna y ens deixarà sumits en la suau claror de las parrpellejantas estrellas.

Setembre, arribará cantant. Coronat de pámpols de

ELS TRES REYS DE BARCELONA

La seva estrella es el céntim—que allà al lluny veuen lluhí,—y guiats per sa llum clara—(hala, hala! van fent camí.

parra, ab l'ample pit descobert, arremangats els brassos y ab una copa de vi á la mà, ab sa cara riallera. Setembre arribará cantant. La seva cansó será molt semblant á la «Cansó de taberna», lletra de 'n Goethe y música de 'n Mendelssohn. El seu estribillo será:—¡Cal ubriagarse, mortals!—¡Cal ubriagarse!

Octubre vindrá un bon xich malhumorat á anunciar-nos la Tardor. Las flors se corsecarán silenciosament y fugirán las *oscuras golondrinas* á buscar l'escalforeta que aquí no troban; las abellas passarán balans de la feyna feta y 's veurán obligadas, fins las més treballadoras, á declarar-se en huelga forrosa. Els sastres anunciarán ja la roba d'hivern, y els teatres, las llistas de companyia.

Novembre 's presentarà esglayador. Un fret intens que 's ficarà en el molt dels óssos; días rúfols y nits sense estrelles; veus aquí 'ls seus regals. La Festa del Morts, á n'aquest mes consagrada, evocarà recorts tristos en molts llars, que restarán apacibles, tancadas y barradas; pero l'humanitat, que á la cuenta no se sent atreta pel misteri del dolor, procurarà alegrar semblant diada á forsa de libacions alcohólicas, menjant castanyas y panellets y anant al teatre á fruir las impudencias y las bravatas del Tenorio.

Desembre será l'últim de presentarse á la llista, no siguent aixó cap extranyesa, tractantse d'un pobre vell. Pero apesar del edat y de la neu que brillará en sa venerable testa, será un vell agra-dós, de carácter alegroy, molt amich de festes y xirinola. Els arbres, al revés de las personas, se despullarán completament, y sense rubor, desprenentse fins de l'última fulla, á despit dels *tartufos*. La genteta tradicional y d'intellecte rudimentari guarnirà pessebres y assistirà á l'arlequinesca Missa del Gall. Els més innocents jugarán á la rifa de Madrid, esperant treure la primera.

DOS QUE NO HAN PESCAT RES

—Amich Tort, no hi ha arcaldia.
—Pleguém! Serà un altre día.

En tant la maneta misteriosa, l'incansable y delicada maneta encarregada de senyalar las horas en el quadrant de las Eternitats acabarà de donar un'altra volta. Y al enfonsarse l'últim instant de l'últim Desembre en els tenebrosos soterranis de l'Olvit, surgirá radiant de juvenesa l'aparició d'un altre Any Nou.

Y sempre, sempre aixís, eternalment, seguirán renovantse 'ls anys fins la *derrumbossis* dels sigles.

ROSSENDO PONS

SEMBLANSA

SONET

Encare que s'assemblan moltes coses tenen significats molt diferents. Com per exemple: gens no vol dir *gents* y rossas no vol dir tampoch may *rossas*; sossas es diferent també de *sosas*, com cens es deferent també de *cents*. (En lo que dich no m'equivoco gens si la pronunciació ben dita hi posas). Tampoch vol dir mahó sempre *Mahó*, miquel tampoch vol dir sempre *Miquel*, que no tampoch vol dir sempre canó, com zel tampoch pots dir que vol dir cel. Y encar que no se semblin te dicho jo que *glás* sempre dirás que vol dir *gél*.

ROMEU NITRÀM

LA CARTA ALS REYS

I

Era un nen de cinch anys, ros, alegre, enjogassat, qu'encare—jes clar, pobret!—no sabia agafar la ploma.
—Papá—deya l'angelet al seu pare:—hem d'escriure la carta.

INFLANT LA BOMBA

—¡Es veritat! La carta als Reis. ¿Qué hi posarém?

—Vosté mateix. Diguil·hi que 'm portin forsa coses. Un caball, un timbal, una capsa de dolços, una cartera, un teatro...

El pare s'assentava a la taula, afectant la major serietat, y escribia:

—«Señores Reyes: Como un servidor soy un niño muy bueno y obediente, espero que tendrán la bondad de traerme todo lo que sigue...»

Y sumís a las indicacions del menut, que afanyós seguí el moviment de la seva ploma, 'l pare trassava sobre 'l paper la llista que 'l hereuhet li havia dictat:

«Un caballo, un timbal, una caja de dulces, una cartera, un teatro...»

—¿No s'hi ha de posar res més?

—El meu nom, y prou.

—Donchs allà vá: *Pepet*. ¡Ja la tenim feta!

La carta va ser tirada al bussó corresponent, y 'ls Reis foren tan complerts y galants, que al arribar el seu dia ni un sol dels objectes demanats deixá de figurar al costat de la sabeteta del tendre infantó.

II

El nen va créixer, va anar a estudi, va aprendre, y als vuyt anys, bé o malament, sabia ja expressar las sevas ideas per medi de l'escriptura.

—Papá—deya un dia, al acostarse la festa dels Reis:—s'ha de fer la carta.

—¿Qui la farà?

—Jo.

—¿Ja 'n sabrás?

—¡Vaya! Els Reis son molt sabis, y encare que la letra no estigui gayre bé, diu que 'l entenen.

Y a la vista del seu pare, que se 'l escoltava embadalit, el nen s'assentá a la taula y 's posá a escriure.

—«Señores Reyes...»

Suprimint figuras retóricas que no estavan al seu alcans, el nen va anarsen directament al objecte.

«Me traerán una caja de pinturas, un piano de niño, un castillo con soldados, un barco, un carril, una trompeta, un libro con estampas...»

—¿Per qué no 'ls dius que 't portin tot el *Sigle*?—exclamava 'l seu pare, rihent.

—Ja veurá, jo demano!... En aixó no hi ha cap mal. Ara ells que fassin lo que 'ls sembli.

Plantejada aixís la qüestió, no hi havia res que objectar.

Y als Reis degué semblarlos que la demanda del xicotet era tan enrahonada, que tots els encàrrechs per ell fets varen quedar puntualment servits.

—¿Ho veu?—deya 'l nen mirant victoriós al seu

(Aquarela de A. Fabrós.)

Aixís s'aprén a inflar il·lusions.

pare.—¡Ben tonto hauria jo sigut si arribo a fer la llista més curta!

III

En Pepet arribá als dotze anys y la diada dels Reis torná a presentarse.

—¿Cóm estém de carta?—va preguntarli 'l seu pare ab accent lleugerament irónich.—¿Que no la fas?

—¡Ja ho crech que sí!—li contestá 'l noy, procurant mantenirse ben serio.

—¿Vols dir que 'ls Reis encare estarán per tú?

—Ho probarém. En tot cas, escribintlos no podré res.

Y en efecte, va escriurels; pero, atemperantse a las circumstancias y considerant que tant va 'l cantí a la font... y que per altra part qui molt abraça poch estreny, sapigué mantenirse dintre dels límits de la més discreta modestia.

«Señores Reyes—va dirlos, procurant fer una letra una mica menos dolenta que de costum:—Si me traen una máquina fotográfica se lo agradeceré mucho.»

¿Cóm negarse á una petició feta en tan bella forma?

Una vegada més els Reys foren condescendents y en Pepet tingué la máquina desitjada.

—Diguin lo que vulguin—exclamava 'l xicotet rient,—els Reys son molt bons subjectes...

IV

Passaren dos, quatre, vuyt, dotze anys; en Pepet va ferse home y la seva correspondencia ab els Reys quedá interrompuda.

—¿Que no 'ls escrius?—li deya de vegades el seu pare al acostarse la diada tradicional.

En Pepet, qu' era ja un jove d' ideas avansadas, arronsava alegrement las espatillas y contestava ab cert retintin:

—Si la broma no fos perillosa, prou que 'ls escriuria. ¡Y cregui que 'ls demanaria unas cosas més originals y més raras!...

—¡Pobres Reys!... Tant que anys enrera te 'ls havias estimat!...

V

Pero no hi ha temps que no torni.

Ahir, entrant al despaig de 'n Pepet, vaig atrapar-lo escrivint.

Era una carta que comensava aixís:

«Señores Reyes...»

Pero no l' escribia per ell.

L' escribia per un fillet seu; un nen de cinch anys, ros, alegre, enjogassat, qu' encare—jes clar, pobret!—no sab agafar la ploma.

A. MARCH

REYS

Si no ho fan corre, els hi diré lo qu' he tingut ocasió de llegir en una llibreta d' aquellas que venen per la Rambla al crit de: «Libretas y lápiz para apuntes, diez céntimos» que vaig trobar l' altre día y que per lo vist havia perdut el patje del rey Gaspar, que segons sembla té la butxaca foradada, el crist, s' enten, que per lo que respecta al reys no acostuman á tenirlas ab forats, sino al contrari ben cusidas y folradas.

BARCELONA DIA 6.—REYS

Lo que portardn á...

Planas y Casals.—Unas mitjas, estrechas, porque se li han apimant las pantorrillas.

Coll y Ratafúts.—Un mocador ben gran de mocar.

Alguns concejals.—Un diploma d' honor.

R. Casellas.—Unas botas de goma per anar pels sots... feréstechs.

A. Pons.—Una limonada sense sucre.

Empresa de Romea.—Una colla d' autors de á 30 rals la pessa.

Empresa del Principal.—Una dama, jova.

Urrecha.—Un sombrero de senyora guarit ab cordas de pou y ab un gall d' indi.

R. Casas.—Un automóvil ab sis rodas y una pipa de guix.

Pere Romeu.—Quatre gatas... y á veure si farán cria.

Tort y Martorell.—Unas botinas sense casi talóns. Ell ray.

Rusiñol y Paraiso.—Una panera ab robeta pera criatura.

Fabra y Ladesma.—Una dotzena de dátils de las palmeras de la plassa de Catalunya.

Manuel Girona.—Un arquet pera qu' ell el pugui fer á tothom. Ademés un parell de pesetas pera que tinga pera fer bullir l' olla.

Torres (Diputat).—Un llo-ro que no será mut.

Coll y Pujol.—Un mico. Maluquer.—Un altre mico.

Als lectors de La Esquilla.—Salut y pessetas.

A mi.—Ja que tinc l' hotel Manzano, un cotxe per passejar.

UN NYÉBIT.

ELS JOGUETS DELS REYS

(Aquarela de A. Fabrés.)

Quan siguém al vespre ¿quants n' hi haurá de sencers?

ANY NOU

La visita als avis

Dibuix de T. SALA

OBSEQUIS D' ANY NOU

A LA INQUILINA DEL PRINCIPAL

—[De part del amo de la casa, que tingui un bon any!]

QUADRET

¡Quin mal hivern pera la pobra dona!
 Te l' home al llit dels últims de Novembre,
 y ni el nen ni la nena encare guanyan.
 Tot ho ha venut: lo seu anell de núvia,
 lo vestit bo que li donà sa mare,
 la robeta del nen que va morirselshi...
 ¡Pot tant la fam! Y ab tot y això, la pobra
 ni te pa, ni n' hi fan a la tenda.
 ¡Y com recorda en mitj de sa amargura
 sos bens perduts—perqué també fou rica;—
 los goigs puríssims de la seva infancia,
 sa alegria joventut, son prometatge.
 Lo naixement del primer fill que plora!
 ¡De tot no mes li queda la miseria
 y es tart! Morta de fret, agenollada
 vora 'l braser, als peus del llit, plorosa,
 va revivant lo foc sense que puga
 fé arrencá al túpí l' bull. L' home l' esguarda
 del llit, estossegant; los nens la cridan,
 y la nit va acostanse. ¡Pobra dona!

ANTÓN BENAZET

LLIBRES

LA ELECTRICIDAD AL ALCANCE DE TODOS por JORGE CLAUDE.—Versión española de la última edición francesa por D. SANTIAGO DE TOS.—L' editor D. Gustavo Gili acaba de prestar un bon servey a la popularisació de un dels rams més interessants de la ciencia ab la publicació de aquest tractat. Tothom avuy contempla las maravallas de l' electricitat aplicada a un número considerable de fins de la vida, poch en cambi s' han detingut a estudiar el com y l' perquè s' realisan tan útils aplicacions. Unicament els homes de ciencia y algun que altre práctic las comprenen y dominan; més per la generalitat inclús per moltíssimas personas ilustradas en altres rams de la humana inteligencia, els fenómenos eléctrics son un misteri y la seva utilisació práctica resulta una cosa sorprendent, semblant a lo que 'ls antics ne deyan *art de bruixeria*.

Y això es degut a que per' entendre aquesta secció especial de la Física s' necessita un caudal de coneixements previs que no tothom posseheix. Tenintho en compte un físic francès, Mr. Claude, ha escrit un' obra inmillorable de divulgació. El títol que porta está plenament justificat: ab son llibre, realment *la electricitat se posa al al-*

cans de tothom. El método, la claretat, la sencillés en l' exposició son las condicions que l' avaloran. Una multitud de grabats il·lustran el text. De manera qu' es impossible llegir l' obra sense treure'n un gran profit.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Los mineros de Polignies, novela d' *Elies Berthet*, traducció de *J. Miró Folguera*. Vels'hi aquí un' obra interessant a tot serho, y que a pesar de la seva baratura está editada ab una riquesa y bon gust que sols s' acostuma a emplear en las edicions de luxo.

Mossén Verdader.—El poeta, el sacerdot, l' home, el malalt, pel *Dr. J. Falp y Plana*.—Baix tots aquests aspectes y ab uns punts de vista molt personals, está estudiada en aquest opúscul la figura del insigne Mossén Cinto.

Reglas de los juegos de «Foot-ball Association» y «Lawn Tennis».—Forma un quadern de molta utilitat pera 'ls aficionats a uns sports inglesos, que de algun temps ensá están aclimatantse en el nostre país.

El Capitán Pánfilo, novela de *A. Dumas* (padre). Un volum més, afegit a la copiosa colecció de las obras del màgic novelista, que ab tant éxit vé donant a la estampa la casa Tasso.

El Divorcio bajo el aspecto canónico, por *D. Emilio Cid y Bages*.—Es un curt opúscul que desentraña y explica una infinitat de textos de Dret canònic, fixant la manera que tenen de descasarse els catòlics cansats de suportar el jou matrimonial.

Lo fals amic, drama en un acte y en vers, original de *Jaume Espunya Ribot*, estrenat en el teatro de *La nova Lealtat Martinense*, la nit del 8 de juny de 1901.

RATA SABIA

PRINCIPAL

També 'ls alemanys, quan volen fer broma, ne saben tant com els francesos. O sino aquí tenen el *vaudeville* *Los hijos artificiales*, transplantat a la escena espanyola pels Srs. Abati y Reparaz, original de un autor alemany y que ab tot está concebut, tramit y desenlassat a la

OBSEQUIS D' ANY NOU

A LA INQUILINA DEL QUINT PIS

—L' amo de la casa diu que si no paga 'ls mesos endarrerits, un día d' aquests la tirarà al carrer.

francesa, ab situacions, enredos, tipos, diàlechs y xistes de caràcter marcadament francès.

Respecte al seu èxit, ha sigut franch y de contínues riallas. No 'ls diré mes sino que l' altre día dos senyores varen tenir que ser auxiliadas: se trobavan malament de tant riure.

Aixó vol dir que tot, fins el riure s' ha de fer ab moderació. Y pagant tribut a aquest precepte res mes afegiré, no fos cas que 's digués qu' elogi l' obra aquesta, immoderadament.

Ciencias exactas, passa en un acte de 'n Vital Aza, no es, ni molt menos la millor entre las moltes que porta donadas al teatro.

Apesar d' aixó cumplo plenament el seu objecte que no es altre que fer passar el rato agradablement.

LICEO

Mefistófele de Boito, per ser un' ópera que á Barcelona s' ha sentit cantar admirablement, no ha produhit ara l' efecte desitjat, gracias á ciertas deficiencias d' execució.

Se 'm figura que 'l tenor Marcolin ab tot y sa veu agradable, no estava en el plé domini del seu paper.

La Fernani es una actriu molt apreciable: canta ab bona escola, frasseja ab claretat, interpreta com una excelent actriu qu' es... pero en el doble paper de Margherite y Helena li falta brío, intensitat, aquell arranch que se 'n emporta al públich y qu' en tan alt grau, per exemple, posseheix la Darclee.

En Rossatto ab la seva veu de un timbre notable fa un *Mefistófele* massa bon minyó... ¿Y qué li costaria de caracterisarse una mica mes bé? Aquellas cellas que 's pinta, casi bé verticals, semblan dos filagarsas que li surtin de la gorra.

La Sra. Giacconia no va descompondre 'l conjunt... y es casi tot lo que 's pot dir.

Molt bé 'l Sr. Mascheroni, entre aplausos estrepitosos se veje obligat á repetir la segona part del prólech.

CATALUNYA

Els germanets Alvarez Quintero crech qu' escriuhen improvisant ó poch menos las sevas obras. Concebeixen un pensament, ó 'l buscan quan el necessitan, y sense pararse á madurar lo gayre, allá va l' obra y surti lo que surti.

De la titulada *Abanicos y panderetas* ó *¡A Sevilla en el botijo!* no han sapigut sortir. Alló no es una humorada satírica com pretenen, sino un cent peus, plé de incongruencies y ab marcadas propensións á la xocarrería.

Apesar de tot, alguns personatjes y determinadas sortidas de tó arrancan las riallas de una part del públich.

En Chapí ha completat la festa, afegint á l' obra á manera de postissos, uns quants números de música adotzenada.

GRANVÍA

Ab el títol de *Los trapos de la colada*, el periodista senyor Alcalde, ab la cooperació musical dels mestres Oro y Bagarri, ha escrit una revista local dels successos culminants del any.

L' obreta, escrita en versos fàcils, no té tal vegada tota aquella salsa picant qu' exigeix el género. Algunas de las alusions que conté son bastant enginyosas.

De la música, que no deixa de ser agradable, 'n fou exigida la repetició de un quinteto y de unas coplas.

Els autors sigueren cridats á la escena.

CICO-EQUESTRE

Mr. Stawe presenta uns micos acróbats que treballan com uns homes, ab verdadera habilitat.

Es una de las pocas vegadas que un artista, donant micos, no dona mico.

N. N. N.

Entrada d' any

IMPRESIONS

Hem entrat al noucents tres ab la gran ensorramenta de vividors y cacichs, y la victoria completa de perdigots, gent de bé, gent moral y gent d' Iglesia.

Hem pogut fugir de Seila de Planas y Sandiumenges pro hem anat cap á Caribdis á estrella'ns á tota vela.

Visca l' arcalde imparcial!

Visca la persona neutra!

Visca la moralitat!...

Ab bon peu el nou any entra, únicament que aquest peu porta sabata ab civella.

Que las logrin ben felissas; que tinguin bon any passar poguent, ab salut fermar als gossos ab llangonissas.

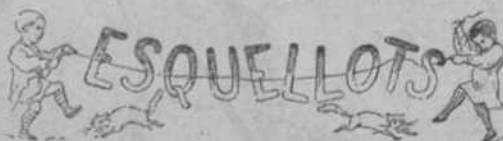
Deu els lliuri de pallissas de civils y polissóns; que no acaben els turróns y conservin els caixals...

y no siguin concejals
en próximas eleccions.

Ve á ser com una capsa de sorpresas
aquest mil nou cents tres
y l'obrim poch á poch y ab molt cuidado
aquest mes de Janer.

Per ara tot es fosc y als seus endintres
no s'heu ni s'endevina casi res.
Tot es ben fosc. Veyam si sols s'hi tancan,
sotanas y manteus.

JEPH DE JESUS

Un dels propòsits del nou alcalde es anar cada dia
á las vuyt del matí al despaig exigint la major
puntualitat als empleats de
la Casa Gran.

Aixó està bé; pero no
crech que dongui cap resul-
tat práctic.

Ja veurá 'l Sr. Monegal
com per més que matine-
ji, sempre hi haurá en
aquella casa qui s'hevará
més dematí qu'ell.

Cert que al Hereu Panto-
rilles casi no li queda més
remey que retirar-se á la
vida privada. La seva mag-
nífica torre de Sardañola l'
està esperant.

Pero avants de anar á tan-
cars'hi pera sempre més,
sembla que intenta fer una
última proba.

Aquesta consistirà en ro-
dejarse de tots els seus
edecans, Samaranch inclusiu,
y anarse'n ab ells á
Madrid á presentar un mis-
satje.

Presentant missatjes se
logra tot. Està probat.

¿Qué no ho saben? Ja ha
sortit el catàlech de l'Ex-
posició de Art antich.

Va publicarse cinch días
avants de la seva clausura.

Pero aixó ¿qué importa?
La Comissió autònoma
un cop tancada l'Exposi-
ció dels objectes pot orga-
nizar l'Exposició del ca-
tálech.

Li regalém aquesta idea
original, per si no hi ha-
via atinat.

Una idea original... y so-
bre tot divertida.

Ab l'Exposició del Ca-
tálech y un bon pet de sar-
danas, no 'n vulguin nés
de concurrència al gran sa-
ló del Palau de Bellas Arts.

Per frase curiosa la de
un limpiabotas que tenia

una participació en el número premiat ab la tercera.

—Cónstili que si li he limpiat las botas—va dirli
á un parroquí al acabar la feyna—ja m'ho pot
agrar, porque á horas d' ara soch capitalista.

Hauria volgut ser el parroquí pera respóndreli:

—Y bé, noy: si has tret la rifa, limpia't tu mateix
las tevas. Es molt just que qui la treu, se dongui
llustre.

Cumplim ab gust el desitj de un apreciable amic
del Vendrell, insertant las següents lineas:

«Un exemplar del hermós volúm publicat per l'
Institut catalá de las arts del Llibre, ab tot y anar
clos dintre de un estuig de cartró y certificat, ha
arribat á mans de son destinatari fet una porqueria.

«Las preciosas reproduccions en colors, grabats y
foto-tipias apareixen empastifadas ab una sustancia
que no s' anomena sinó parlant ab perdó y ab lemas
trassats ab llapis.

«Se coneix que á correus hi ha ratas que corren

EL REY MES BARBUT

Als nens els porta joguinas
y als pares seus,
si son bon minyons y dócils,
els porta nens.

L' ALL-Y-OLI DE LA CASA GRAN

¿Qué redimóntri tindrà
que tothom ne vol sucá?

pels femers, y després ab las potas embrutan tot lo que tocan.»

Ara sí que 'ls burots estaràn contents.

Ja 'l Sr. Pons no es president de la Comissió: ja poden destapar la canonada dels renechs y treure tots els que tenian depositats dintre del cos.

Si volen desfogarse, aquí vá una interjecció qu' encare que no sigui renech, si 's pronuncia ab forsa y ben recargolada ho sembla:

—¡Per la Encarnació del fill de Deu, en las entranyas puríssimas de María Santíssima!!

Me observava l' altre día un amic men molt experimentat:

—Hi ha que desconfiar de tots quants al pendre possessió de un cárrech públich fan protestas y més protestas de no ser polítichs, porque, en realitat ho son, y lo únich que demostran al tractar d' amagarho es que son polítichs jesuitas.

Vosté, Sr. Monegal, podrá probar ab els seus fets si es fundada ó infundada aquesta observació.

¿Qué no ho saben?

La Perdiu s' ha posat resoltament al costat del gas Lebón.

Lo qual s' explica per dos motius.

Primer: per las concomitancias que té 'l Sr. Pella y Forgas ab aquella empresa, la qual conta á un germá de aquest regidor perdigot entre 'ls seus enginyers... Y es precis enginyarse.

Y en segon terme: porque encaire que 'l gas Lebón dongui molt fum, segons de quina manera y segons á qui, pot donarli molta llum.

Ha mort á Buenos Ayres l' insigne concertista catalá Eduart Amigó.

Ningú com l' Amigó ha tocat l' harmónium, ab una perfecció

assombrosa, ab un bon gust insuperable.

Y no obstant, per efecte del seu caràcter aventurer y bohemi va deixar de fer la fortuna que tenia al cap dels dits.

Fa d' aixó molts anys.

Parlavam de las sevas correrías, y en Bartrina que l' estimava molt li va dir:

—¿May dirias qué he pensat porque no 't moguis may més de Barcelona?

—¿Qué?—va preguntar l' Amigó.

—Que 'ns ajudis á conspirar fins á establir la República: y quan ho haurém lograt, treurém al bisbe, als canonjes y als beneficiats de la Catedral, y tots els sous qu' ells percibeixen te 'ls donarém á tú, ab la sola condició de anarhi cada día un' hora á tocar l' orga. Hi portarias mes gent tú que 'ls que avuy hi funcionan.

L' Amigó va respondre:

—Es veritat, llavors sí que no pensaria en moure'm.

La grossa aquesta vegada ha tingut bastant entreteniment, anantse'n á Palma de Mallorca y tocant de plé al amo y als treballadors de una fundició de ferro, republicá 'l primer, y 'ls últims no hi ha que dirho.

La majoria d' ells tenian participació en el bitllet favorescut, y en un instant de pobres qu' eran s' han fet richs.

En Maura, donchs, pot felicitar-se de que alguns dels seus paisans hajan comensat á fer lo que diu ell: «la revolució desde arriba.»

Llegeixo en *La Renaixensa*:

«La familia del plorat doctor Robert no tan sols no ha autorisat, sino que ha vist ab lo mes gran disgust que alguns industrials hagin fet us del nom y fins del retrato de dit senyor per afavorir la venda de licors y altres articles.»

BALANS DE FÍ D' ANY

De deutes, un sach; de quartos, ¡ni un!

Ni del legítim disgust de la família del plorat doctor; ni del abús comés pels industrials á qui aquesta 'ls va negar la seva autorisació y ab tot s'atreveixen á manifestar que la tenen, n'ha dit una paraula *La Perdiu*.

Y qué ha de dir!

Explotadora com va ser del plorat doctor en vida, deu trobar molt natural que hi haja qui 's dediqui á explotarlo després de mort.

Segons els periódichs de Madrit, ha tingut gran éxit una obra en un acte del poeta Marquina, ab música del mestre Gay, estrenada en el *Teatro de la Zarzuela*.

Se titula «*Aqua mansa*».

Y res tindrà d'extrany que de aquesta aygua 'n begui tota Espanya.

A LA RAMBLA

—¿Que té turróns de las «Bases de Manresa?»

Perque aquesta aygua, procedint de 'n Marquina, sempre será mes pura, transparent y fresca que la que s'acostuma á servir al públich en els *botijos* del género xich.

Per la meua part, cónstili que m'ha posat l'aygua á la boca.

Se parla en una tertulia de l'alimentació vegetal, y un que de tant gras qu'está esclata diu:

—Lo qu'es á mí 'm va molt bé.

—¿Vosté es vegetalià?—li preguntan.

—Sí, senyors; pero de segona boca.

—¿Qué vol dir?

—Senzillament. Jo deixo que l'herba se la menjin els bous, y després jo 'm menjo 'ls biftechs, que al meu modo d'entendre no son altre cosa qu'herba alambicada y condensada.

CANTARS ASTRONÓMICHS

Dius que un poeta carrincló ab el sol vá compararte: si aixó es cert, tingas present que 'l sol té també sas tacas.

No sé pas que deu trobarhi á la lluna 'l marit teu, que li agrada contemplarla ans d'arribá al quart creixent.

Deixa't, noya, de mirar á las regións elevadas: si vols, pots, sens guayta al cel gosar de la via láctea.

Ensopegant ab un roch vas dar terrible cayguda: mentres veyas las *estrellas* jo contemplava... una lluna.

Al cel hi ha un anell brillant qu'en la terra també 'l busco; vaja, acosta't amor meu, que mirarém á Saturno.

Els mariners per guiar-se se fixan en la Polar; en cambi la estrella teva já quants ha fet naufragar!

Venía un cometa ab furia contra la terra á xocar, mes veyent la teva cara va reculá esparverat.

Ta hermosura es perillosa, cap *satèlit* te segueix, igual que li passa á Venus bogant per el firmament.

FÉLIX CANTIMPLÓ

XARADAS

I

A una nena molt bonica que per la Rambla passava

AVIS.—Per excés d' original, suprimim en aquest número la pàgina d' anuncis.

UNA MARE DE FAMILIA

—Vaja, ja hi fet provisió
de sorpresas y alegrías,
y además ja tinch burgit
al menos per quatre dias.

l' altre dia, vareig dirli
tot fentli gran barretada:
—Vosté dispensim, hermosa,
si ara vinch á molestarla.
Vinch á ferli una pregunta
qu' espero podrá complaure.
¿Que 's creu potser que l' enganyo
que veig que 'l pas molt allarga
per no *prima-dos-tercera*
lo que vaig á dirli, ángel?
Com á gran favor li prego
que 's digni *total*, puig ara
quart convé y en gran manera
la resposta que ha de dar-me.

Y tantas cosas vaig dirli,
que al últim hi hagué de caure,
y, molt amable, va dir-me,
creyentse al menys que 's tractava
de declaració amorosa:
—Parli prompte.

—Moltas gracias,
vaig jo al moment contestarli
igual qu' ella molt amable.

—Sols preguntarli volia
si podria bé indicarme
l' hora qu' *un*, pel que li dono
mil mercés anticipadas,
puig jo distret me 'n he anat
deixantme 'l rellotje á casa.—

Quart mira de cap á peus
y, sens' pronunciar paraula,
fugí, després de clavá'm
una mirada de rabia.

A. RIBAS LL.

II

Una lletra la *hu* dona,
la *segona* es musical,
tersa-inversa es vegetal
y la *tot* part de persona.

F. JOANET

ANAGRAMA

En una *tot* que hi concursan
molts joves aixelebrats,
parlant d' una noya guapa
dos per las sevas rivals
s' atacaren de tal modo
sense solta, abbdós refiats
dels punys en cas d' un apuro,
que arribaren á las mans
ploguent xiribechs y nyanyos
per tots dos si fá ó no fá.
Acabada la batussa
arribá un nou parroquiá
y encaranse als de la *juerga*
vá dilshi:—Ja sou prou grans
perque no 'us dongui vergonya
de que 'us vegin barallar
els que erradament se creuen
que ja ha finit la *total*.

J. COSTA POMÉS

TRENCA-CLOSCAS

AMELIA D. GRAUPERA

CALONGE

Combinar el títol d' un drama ab el nom y apellido de
son autor.

JOAN CATAU

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0.	—Nom de dona.
3	0	5	1	0	5	7	9	0.	—>	
5	0	7	3	2	8	9	0.	—>		
3	0	5	7	0	8	0.	—>			
8	0	6	0	5	7.	—> d' home.				
3	0	5	7	0.	—> de dona.					
3	0	1	7.	—> d' home.						
5	2	6.	—Prenda de vestir.							
6	7.	—Nota musical.								
6.	—Consonant.									

J. PLANAS BALLBÉ

TERS DE SÍLABAS

.....
.....
.....

Primera: ratlla vertical y horizontal: nom de dona.—
Segona: idem (diminutiu).—Tercera: idem.

J. MORET DE GRACIA

GEROGLÍFICH

T S
LI
T O R
A
Nota
RI

J. FARRÉS GAIRALT

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

10·cents